

Anonymizovaná verze

Překlad C-826/19 - 1

Věc C-826/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

13. listopadu 2019

Předkládající soud:

Landesgericht Korneuburg (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

29. října 2019

Žalobce a odvolatel:

WZ

Žalovaná a odpůrkyně v odvolacím řízení:

Austrian Airlines AG

RAKOUSKÁ REPUBLIKA

[omissis]

Landesgericht Korneuburg

Landesgericht Korneuburg (zemský soud Korneuburg) jakožto odvolací soud [omissis] ve věci žalující strany **WZ** [omissis] proti žalované straně **Austrian Airlines AG** [omissis], jejímž předmětem je 250,- eur včetně příslušenství [omissis] na základě odvolání žalující strany podané proti rozsudku Bezirksgericht Schwechat (okresní soud Schwechat) ze dne 24. června 2019 [omissis] vydal

usnesení:

I.) Soudnímu dvoru Evropské unie se podle článku 267 SFEU předkládají k rozhodnutí následující předběžné otázky:

1.) Má být čl. 8 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (nařízení o právech cestujících v letecké dopravě) vykládán v tom smyslu, že se má uplatnit na dvě letiště, která se nacházejí v bezprostřední blízkosti centra města, avšak pouze jedno na území města a druhé v sousední spolkové zemi?

2.) Mají být čl. 5 odst. 1 písm. c), čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vykládány v tom smyslu, že v případě přistání na jiném cílovém letišti téhož místa, téhož města nebo téhož regionu existuje nárok na náhradu z důvodu zrušení letu?

3.) Mají být čl. 6 odst. 1, čl. 7 odst. 1 a čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vykládány v tom smyslu, že v případě přistání na jiném letišti téhož místa, téhož města nebo téhož regionu existuje nárok na náhradu z důvodu významného zpoždění [letu]?

4.) Mají být články 5, 7 a čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vykládány v tom smyslu, že pro určení, zda cestující utrpěl časovou ztrátu ve výši 3 hodin nebo delší ve smyslu rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. listopadu 2009 ve spojených věcech C-402/07 a C-432/07 Sturgeon a další, je třeba zpoždění počítat tak, že záleží na okamžiku přistání na jiném cílovém letišti, nebo na okamžiku přepravy na cílové letiště, uvedené v původní rezervaci, nebo na jiné blízké místo určení dohodnuté s cestujícím?

5.) Má být čl. 5 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vykládán v tom smyslu, že letecký dopravce, který provozuje lety formou série letů, se může opírat o určitou událost, konkrétně o snížení frekvence přiletů podmíněné bouřkou, která nastala při třetí předcházející rotaci dotčeného letu?

6.) Má být čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vykládán v tom smyslu, že letecký dopravce musí v případě přistání na jiném, než cílovém letišti sám od sebe nabídnout přepravu na jiné místo, nebo že o přepravu musí požádat cestující?

7.) Mají být čl. 7 odst. 1, čl. 8 odst. 3 a čl. 9 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vykládány v tom smyslu, že cestující má nárok na náhradu z důvodu porušení povinností pomoci a péče stanovených v člácích 8 a 9?

II.) Řízení se přerušuje do doby, než Soudní dvůr Evropské unie rozhodne o předběžných otázkách.

Odůvodnění:

Následující skutkové okolnosti jsou nesporné, respektive byly [omissis] konstatovány:

Žalobce měl potvrzenou rezervaci letů OS 940 z Klagenfurtu (KLU) 21.05.2018, v 18:35, do Vídně (VIE) 21.05.2018, v 19:20, jakož i OS 239 z Vídně (VIE) 21.05.2018, ve 21:00, do Berlína (Berlin Tegel) (TXL) 21.05.2018, ve 22:20, provozovaných žalovanou. Žalovaná přeměrovala let OS 239 z Berlin Tegel do Berlin Schönefeld (SXF), skutečné časy letu byly tyto: z Vídně (VIE) 21.05.2018, ve 22:07, do Berlin Schönefeld (SXF) 21.05.2018, ve 23:18. Vzdálenost z Vídně do Berlin Tegel, respektive do Berlin Schönefeld činí méně než 1.500 km, vzdálenost z Klagenfurtu nebyla zjištěna. Důvodem pro přeměrování letu z Berlin Tegel do Berlin Schönefeld byla skutečnost, že let na Berlin Tegel by o tři minuty překročil zákaz nočních letů na letišti Berlin Tegel. Příčinou zpoždění odletu byla skutečnost, že třetí předcházející rotace letu, který je předmětem žaloby, měla startovat ve 14:40 na Berlin Tegel a měla přistát v 15:45 ve Vídni, ale Eurocontrol z důvodu bouřek ve Vídni přidělil žalované slot (letištní čas) až na 15:53. Další lety, druhá předcházející rotace a předcházející rotace, byly uskutečňovány dále téměř podle plánu, avšak zpoždění již nebylo možno dohnat. Žalovaná nenabídla žalobci náhradní přepravu z letiště Berlin Schönefeld na letiště Berlin Tegel. Žalobce potřebuje pro přesun do svého bytu 41 minut z letiště Berlin Schönefeld, 15 minut z letiště Berlin Tegel.

Žalobce požadoval od žalované zaplacení 250,- eur jako náhrady škody podle článku 5 ve spojení s článkem 7 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Opírá se na jedné straně o zpožděný přílet letadla, na druhé straně o to, že žalobci nebyla nabídnuta žádná další přeprava z letiště Berlin Schönefeld do Berlin Tegel. Článek 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě se podle něj nepoužije, protože letiště Berlin Schönefeld neleží v Berlíně.

Žalovaná zpochybnila návrhové žádání, navrhla zamítnutí žaloby a uvedla, že žalobce dorazil do svého cíle, Berlína, se zpožděním 58 minut, letiště Berlin Schönefeld je vzdáleno pouze 24 km od adresy bydliště žalobce, letiště Berlin Tegel je vzdáleno sotva 8 km od adresy bydliště žalobce. V obou případech je pro dopravu do bytu žalobce nutné využít dopravního prostředku. Dále se žalovaná opírá existenci mimořádných okolností ve smyslu čl. 5 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, přičemž uvedla, že nastaly vážné problémy s počasím, které vedly ke zpoždění.

Bezirksgericht Schwechat (okresní soud Schwechat) žalobu zamítl a uvedl, že změnu letiště z Berlin Tegel na Berlin Schönefeld není možno považovat za podstatnou změnu trasy letu, takže není namístě vycházet ze zrušení letu. Zpoždění letu nedosáhlo tří hodin nebo více. Nárok podle čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě neexistuje, protože cestující nedoložil, jaké náklady mu vznikly v souvislosti s daným přesunem.

Proti tomuto rozsudku směřuje odvolání žalobce z důvodu nesprávného právního posouzení s návrhem na změnu napadeného rozsudku v tom smyslu, že žalobě bude vyhověno.

Žalovaná ve svém vyjádření k odvolání navrhuje, aby odvolání nebylo vyhověno.

Landesgericht Korneuburg (zemský soud Korneuburg) je jakožto odvolací soud příslušný, aby o nárocích žalobce rozhodl v druhém a posledním stupni.

Skutečnost, že ani první místo odletu ani poslední místo přiletu cesty žalobce neleží v obvodu Bezirksgericht Schwechat (okresní soud Schwechat), vede podle judikatury Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ze dne 9. července 2009 ve věci C-204/08 Rehder, bod 47, a ze dne 7. března 2018 ve spojených věcech C-274/16, C-447/16 a C-448/16, flightright a další, bod 48) k tomu, že není dána příslušnost soudu plnění podle čl. 7 bodu 1 nařízení (EU) č. 1215/2012 [nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech]; tuto skutečnost však již nelze uplatnit, protože žalovaná se účastnila řízení ve smyslu čl. 26 odst. 1 nařízení (EU) č. 1215/2012.

Rozhodnutí závisí na výkladu ustanovení nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, jejichž obsah není tak zřejmý, aby bylo možno vycházet z *acte clair*. V podstatě jde o výklad čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě, a sice o to, zda se toto ustanovení použije na konkrétní případ, zda je možno chápat skutkový stav jako zrušení, zpoždění nebo jako vlastní skutkovou podstatu, zda je možné odvolávat se na mimořádné okolnosti či nikoliv, a zda z důvodu porušení povinnosti pomoci a péče existuje nárok na náhradu.

K jednotlivým otázkám:

K otázce 1:

Jak cílové letiště Berlin Tegel stanovené podle původního letového plánu, tak i letiště Berlin Schönefeld využitá po změně letového plánu jsou považována za berlínská letiště, ovšem ve městě Berlín leží pouze Berlin Tegel. Podle zjištění soudu prvního stupně je z letiště Berlin Schönefeld třeba k bytu žalobce 41 minut, z letiště Berlin Tegel 15 minut. Otázku, zda obě letiště leží v jednom regionu, posuzují strany sporu rozdílně. Odvolací soud vychází předběžně z toho, že čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě se použije, protože se jedná o více letišť jednoho regionu, nehledě na to, že leží v různých spolkových zemích. To odůvodňuje odvolací soud tím, že mezinárodní letiště velkoměst neleží obvykle v centru měst, nýbrž jsou zřízena na okraji města nebo mimo oblast města.

K otázce 2 a 3:

Nárok na náhradu náleží žalobci tehdy, pokud existuje jedna z provozních poruch uvedených v nařízení. Odepření nástupu na palubu není třeba zkoumat, spíše přichází v úvahu možnost považovat přesměrování letu na jiné cílové letiště téhož regionu buď za zrušení letu, nebo za zpožděné provedení letu. Pro řešení, podle něhož se má daný skutkový stav považovat za zrušení, hovoří argumentace Soudního dvora Evropské unie v rozsudku ze dne 13. října 2011 ve věci C-83/10, Sousa Rodriguez a další, bod 30, podle které je třeba považovat upuštění od původního plánu daného letu za zrušení letu. Bezirksgericht Schwechat (okresní

soud Schwechat) naproti tomu míní, že skutkový stav je třeba posoudit jako zpoždění přiletu, protože bylo dosaženo konečného cíle, a to města Berlín, i když se zpožděním. Konečně existuje možnost, že čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě upravuje vlastní případ provozní poruchy, který není možno chápat ani jako zrušení letu ani jako zpoždění přiletu. K tomuto závěru dospěl odvolací soud na základě úvahy, že jinak ustanovení nemá žádnou působnost. Nárok na přepravu do původního cílového letiště nebo jiného cílového místa by bylo možno zakládat stejně tak na čl. 8 odst. 1 nebo čl. 9 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Chceme-li přiznat čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě nějakou působnost, dospějeme k závěru, že ustanovení přiznává cestujícímu výlučně nárok na přepravu do původního cílového letiště nebo na jiné místo, avšak nikoli jiné nároky stanovené v případě zrušení nebo zpoždění letu, zejména nárok na náhradu, která nebyla v konkrétním případě uplatněna. Nebylo by nutné zkoumat, zda existují mimořádné okolnosti ve smyslu čl. 5 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě.

K otázce 4:

Dojde-li Soudní dvůr k závěru, že se jedná o případ zpoždění, vyvstává problém výpočtu zpoždění. S ohledem na to, že čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vychází výslovně z původního cílového letiště nebo jinak dohodnutého cíle, zdá se logické, že výpočet zpoždění nelze ukončit tím, že rozhodné je přistání na jiném cílovém letišti, nýbrž okamžik, ve kterém cestující dorazí na původní cílové letiště nebo na jinak dohodnuté cílové místo. Bezirksgericht Schwechat (okresní soud Schwechat) sice vychází z toho, že zpoždění přiletu nedosahuje v žádném případě 3 hodin. Přehlíží přitom, že prvním místem odletu žalobce byl Klagenfurt a cesta začala v Klagenfurtu (KLU) dne 21. května 2019 v 18:35 hod. (rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. února 2013 ve věci C-11/11, Folkerts, bod 47).

K otázce 5:

Dojde-li Soudní dvůr k závěru, že existuje nárok na náhradu z důvodu zrušení nebo velkého zpoždění přiletu, je nutno přihlídnout k tvrzení žalované, že zrušení/zpoždění spočívá na mimořádné okolnosti. Pokud je odvolacímu soudu známo, judikatura Soudního dvora dosud neobjasnila, zda události, ke kterým došlo při třetí předcházející rotaci letu v rámci série letů, opravňují leteckého dopravce k tomu, aby odůvodnil zrušení nebo velké zpoždění takovou událostí, i když k ní došlo třeba i téhož dne (viz bod odůvodnění 15 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě). Bez pochyb bylo uvedené snížení slotů příčinnou selhání plánování žalované, aby mohla provést let do Berlin Tegel před začátkem zákazu nočních letů. Je však třeba ověřit, pro účely zaručení vysoké míry ochrany cestujících, zda je třeba učinit omezení na bližší časovou souvislost (nehledě na bod odůvodnění 15 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě) nebo na počet rotací série letů.

K otázce 6:

Žalovaná neposkytnula žalobci přepravu stanovenou podle čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Podle názoru odvolacího soudu nehraje roli, že žalobce by stejně potřeboval další přepravu do svého bydliště. Mohlo se stát, že žalobce parkoval se svým vozidlem na původním cílovém letišti nebo si svou cestu domů zařídil jinak, takže nehledě na krátkou vzdálenost z letiště Berlin Schönefeld do jeho bydliště má dále zájem na další přepravě na letiště Berlin Tegel. Německojazyčná literatura vychází z toho, že musí být nabízena péče jako strava a občerstvení, ubytování v hotelu, avšak rovněž přeprava mezi letišti a místem ubytování, což je vykládáno tak, že letecký dopravce musí poskytovat tuto péči bez vyžádání, nikoli až na požádání cestujících [*omissis*]. Obecně se vychází z toho, že v článku 8 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě je upravená pomoc a liší se od péče upravené v článku 9 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Na základě blízkosti plnění spočívajícího ho v přepravě podle čl. 9 odst. 1 písm. c) nařízení o právech cestujících v letecké dopravě k nároku na přepravu podle čl. 8 odst. 3 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě vychází odvolací soud předběžně z toho, že letecký dopravce musí toto plnění nabídnout cestujícímu i bez jeho vyžádání (viz rovněž stanovisko generální advokátky Sharpston přednesené ve věci C-83/10 Sousa Rodriguez a další, bod 62).

K otázce 7:

Vycházíme-li z toho, že žalovaný letecký podnik nesplnil povinnost přepravy do původního cílového letiště nebo na jiné cílové místo, porušil svoji povinnost vyplývající z článků 8 a 9 nařízení o právech cestujících v letecké dopravě. Vnitrostátní soudy vycházejí z toho, že porušení povinnosti poskytovat podporu a péči má za následek (pouze) povinnost leteckého dopravce nahradit škodu [např. rozhodnutí Amtsgericht Königs Wusterhausen (okresní soud Königs Wusterhausen) ze dne 2. února 2017, 4 C 1350/16 (*omissis*)]. Odvolací soud však z argumentace Soudního dvora Evropské unie v jeho rozsudku ze dne 13. října 2011 ve věci C-83/10, Sousa Rodriguez a další, bod 44, vyvozuje, že porušení povinnosti poskytovat pomoc a péči vede (rovněž) k tomu, že cestujícím náleží také nárok na náhradu [rozhodnutí Landesgericht Korneuburg (zemský soud Korneuburg) ze dne 7. září 2017, 21 R 246/17z (*omissis*)]. Vzhledem k tomu, že vnitrostátní soudy mají na tuto otázku rozdílné názory, je třeba, aby ji objasnil Soudní dvůr Evropské unie.

[*omissis*] [přerušení řízení]

Landesgericht Korneuburg (zemský soud Korneuburg) [*omissis*]

Korneuburg, 29. října 2019

[*omissis*]

[*omissis*] [podpis]